

A web 2.0

Tartalom

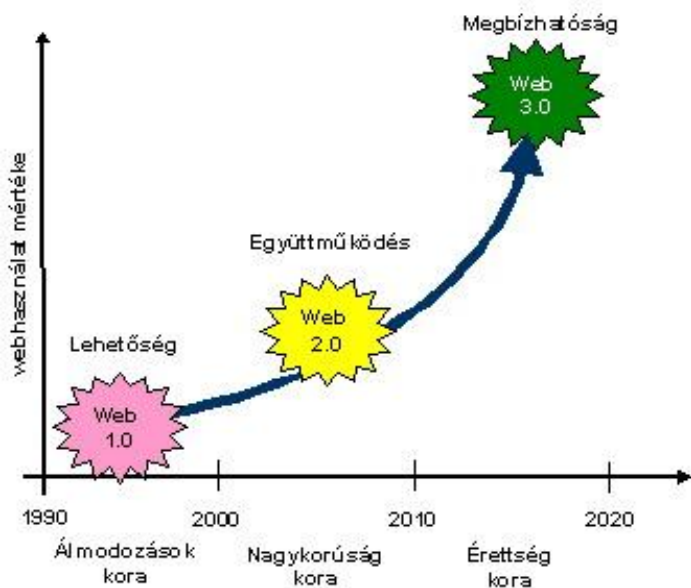
A web 2.0.....	1
A webkettő kialakulása.....	1
A webkettő jellegzetességei.....	3
Webkettes szolgáltatások.....	4
A webkettő társadalmi hatásai.....	4

A web 2.0 (vagy webkettő) kifejezés olyan második generációs internetes szolgáltatások gyűjtőneve, amelyek elsősorban a közösségre épülnek, azaz a felhasználók közösen készítik a tartalmat vagy megosztják egymás információit. Ellentétben a korábbi, első és másfeledik generációs szolgáltatásokkal, amelyeknél a tartalmat a szolgáltatást nyújtó fél biztosította (például a portáloknál), webkettes szolgáltatásoknál a szerver gazdája csak a keretrendszert biztosítja, a tartalmat maguk a felhasználók töltik fel, hozzák létre, megosztják vagy véleményezik.

A felhasználók jellemzően kommunikálnak egymással, és kapcsolatokat alakítanak ki egymás között. Az interaktivitás és a fogyasztók egymással folytatott kommunikációja miatt napjainkban alig van olyan site, amely köré ne szerveződne valamilyen közösség.

A webkettő kialakulása

A Web fejlődéstörténete három szakaszban írható le. A folyamatosság ugyan megnehezíti éles határvonalak meghúzását, a különbözőségek azonban egyértelműek és egymásra épülő technológiai változásokkal támogatott újabb és újabb igények létrejöttére vezethetők vissza. Technológiai oldalról a három szakasz közül az első a HTML és a HTTP protokoll, a második az interaktivitást lehetővé tevő JAVA, ActiveX, JavaScript és nemrég a Microsoft.Net, a harmadik pedig - amit népszerűen web2.0-ként emlegetnek - a webszolgáltatások megjelenése (SOAP/UDDI/WSDL), a webes információtartalom-leírás technológiái (XML/RDF/OWL) és az Ajax programozási technika fémjelzi. A harmadik szakaszt lényegében a web szolgáltatások fejlesztésének és integrációjának új, a korábbinál jóval fejlettebb lehetőségei különböztetik meg az előzőektől.

Az első HTML oldal a megjelenítéséhez szükséges böngészővel együtt 1990 karácsonyára készült el a genfi CERN-ben. A kiinduló koncepciónak, azaz dokumentumok világméretű hálózata létrehozásának megfelelően, a Web ekkor még teljesen statikus volt. A Web a legelső években lényegében tartalomközvetítő platformként működött, amely lehetővé tette a tartalom sokak általi elérését egy kliens-szerver modellben, a megjelenítésére használt leíró és hivatkozási nyelv segítségével. Ez a kezdeti szakasz "kattintott webkorszak"-nak is nevezhető, mert hirtelen szinte minden "egy kattintásnyi" távolságra került.

A kilencvenes évek közepére az említett technológiák megjelenésével a statikus tartalom interaktívvá válhatott. Az interaktivitás lehetővé tette a kezdeti webszolgáltatások megjelenését is, ami végeredményben a Web népszerűségének robbanásszerű növekedéséhez és a webes üzleti alkalmazásokhoz vezetett. Ebben a "dotkom-éra"-ként jellemezhető második szakaszban kialakult a Web jelenlegi arculata, a tartalomszolgáltatás komoly üzletággá nőtte ki magát, a webszolgáltatások mindennapjaink részévé váltak.

A World Wide Web - mint az internet egyik legfontosabb alkalmazása - az internethasználat átalakulásának következtében azonban jelentős változás elé került a 2000-es évek elején. A változás oka az internet használat általánossá válása, a szélessávú internet előfizetői szolgáltatások megjelenése, valamint a webes szerverszolgáltatások árának zuhanása. Mindezek lehetővé tették, hogy a felhasználók (inter)aktívan bekapcsolódjanak a webes tartalom előállításába és fejlesztésébe, valamint - legújabb fejleményként - a webszolgáltatások előállításába. A változást sokan a "web 2.0" divatos kifejezésével szokták leírni.

Maga a kifejezés Tim O'Reilly és Dale Dougherty találmánya, ahol a "2.0" megjelölés a webhasználat és mindenek előtt a webszolgáltatások újabb, magasabb szintjét hivatott kifejezni. A web2.0 határai azonban értelemszerűen elmosódtak, mert nem kötődik konkrét technológiához vagy alkalmazáshoz, hanem elsősorban a meglévő technológiák használatának újragondolása vagy újszerű alkalmazása figyelhető meg a háttérben.

A webkettő jellegzetességei

A web2.0 meghatározásának sokfélesége és bizonytalansága ellenére megfogalmazható a webhasználatban tényleges változást jelentő néhány jellegzetesség:

- a honlapok elszigetelt információtárolókból hatékony forrásokká, webalkalmazásokhoz kapcsolódó platformokká válnak, dokumentumok helyett adatok és szolgáltatások hálójáról lehet beszélni, ahol a tartalompublikáció eszközeiről a webes adatgyűjtést és adatfeldolgozást biztosító eszközökre tevődött át a hangsúly; innen a "web, mint platform" metafora,
- erőteljesebb közösségi jelleg: nyíltabb, szabadabb, közösségibb a tartalomkészítés, -elosztás, -felügyelet és -újrafelhasználás,
- metainformációk előtérbe kerülése: a webes információkezelés további automatizálásához a tartalmakat gépileg is "érthető" leíró információkkal látják el.
- Az adat, mint hajtóerő: A felhasználó birtokolja az információt, saját maga szerkesztheti azt, és közzé is teheti. Adatvezérelt rendszerek.

Mindegyik jellegzetesség az információáramlás egyirányúságának megszűnése felé mutat, a tartalom fogyasztója (a korábbi passzív befogadó) tartalomkészítővé és -szolgáltatóvá is válik. Az információ pusztá megszerzésénél fontosabb az információ feldolgozásának mozzanata. Megjelenik a webszolgáltatások új generációja, és olyan korábban nem létező alkalmazásintegrációs megoldásokkal találkozunk, mint a meglévő webszolgáltatásokra épülő

ún. "mashup"-ok. A változás eredményeképpen a webes alkalmazások új generációi alakulnak ki.

Webkettes szolgáltatások

- Közösségi oldalak (Social networking, például: iWiW, Orkut, Facebook, MySpace,
- Képmegosztó oldalak (Például: Picasa, Photobucket, SmugMug, Zoomr)
- Videómegosztó portálok (Például: YouTube)
- Blogok, Mikroblogok (Például Twitter)
- Online irodai alkalmazások (Például: Google Calendar, Google Docs & Spreadsheets,)
- Wikipédia
- Online kiskereskedelemmel foglalkozó vagy azt támogató oldalak (PayPal)
- Aukciós oldalak (Például: eBay, Vatera)
- Linkmegosztó szolgáltatások: (Például: del.icio.us, Diigo, kedvenceim.com, mylink.hu)
- Más oldalakat értékelő szolgáltatások, például a Digg
- RSS
- Podcast-ok
- Előre megírt licencszerződések, melyek megkönnyítik a publikációt (Creative Commons, GPL)
- Közösségi zeneszolgáltatók (Pandora.com, Last.fm)
- Az internet-hozzáférés megosztását segítő közösségek (Fon, Meraki)

A webkettő társadalmi hatásai

A tartalmat létrehozó felhasználók számának nagyságrendi növekedése az alkotás, a fogyasztás, a véleménynyilvánítás és a kommunikáció demokratizálásához, valamint a világról szereshető ismeretek minőségi változásához vezet.

- A címkézés (tagging) lehetővé teszi, hogy fogalmakat több szempontból egyszerre osztályozzunk. A hagyományos, kategóriákon alapuló osztályozási rendszerekben az osztályozni kívánt dolgokat fő kategóriákra osztják, ezeket kategóriákra, és így tovább. Minden dolog egyszerre csak egy kategóriában lehet (ilyen például a könyvtári Egyetemes tizedes osztályozás: Egy könyv nem lehet egyszerre a Vallás és a Filozófia kategóriában, mert minden kategóriához más könyvespolcok vannak rendelve). Ez kategorizálás feltételezi, hogy van egy, a témához nagyon jól értő szakember, aki a legjobb kategóriába teszi az adott dolgot. A címkézés esetén a felhasználó a dologhoz hozzárendel egy vagy több címkét, ez bárkinek, bármilyen (akár egy másik címkének ellentmondó) címke fölrakását lehetővé teszi ugyanarra a dologra. A szakértők hozzáértését felváltja a tömegek bölcsessége.
- Olyan területeken, ahol sok amatőr alkotó van, megváltozik a profik szerepe, igénybe vehetik a sok, egyenként szerényebb képességekkel rendelkező amatőr erőforrásait is. (Például újságírók hagyatkozhatnak amatőr bloggerek véleményére és információira, szakcsillagászok igénybe vehetik amatőr csillagászok megfigyeléseit.)
- Megnö a társadalmi mobilitás. Egy tehetséges ember számára hasonló eszközök és terjesztési csatornák állnak rendelkezésre, mint a profiknak.
- A marketing is újraértékelődik, a kevés fajta, de nagy mennyiségben eladható termék (a slágertermékek) uralmát felváltja a hosszú farok uralma, a nagyon sokféle, egyenként nagyon kis mennyiségben fogyó, rétegszükségletet kielégítő (de ezeken a piacokon jól eladható) termékek piaca.

Forrás: <http://krono.inaplo.hu/index.php/inter/8-networkstudies/99-web-20-2011>.
2011 január 20.